

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

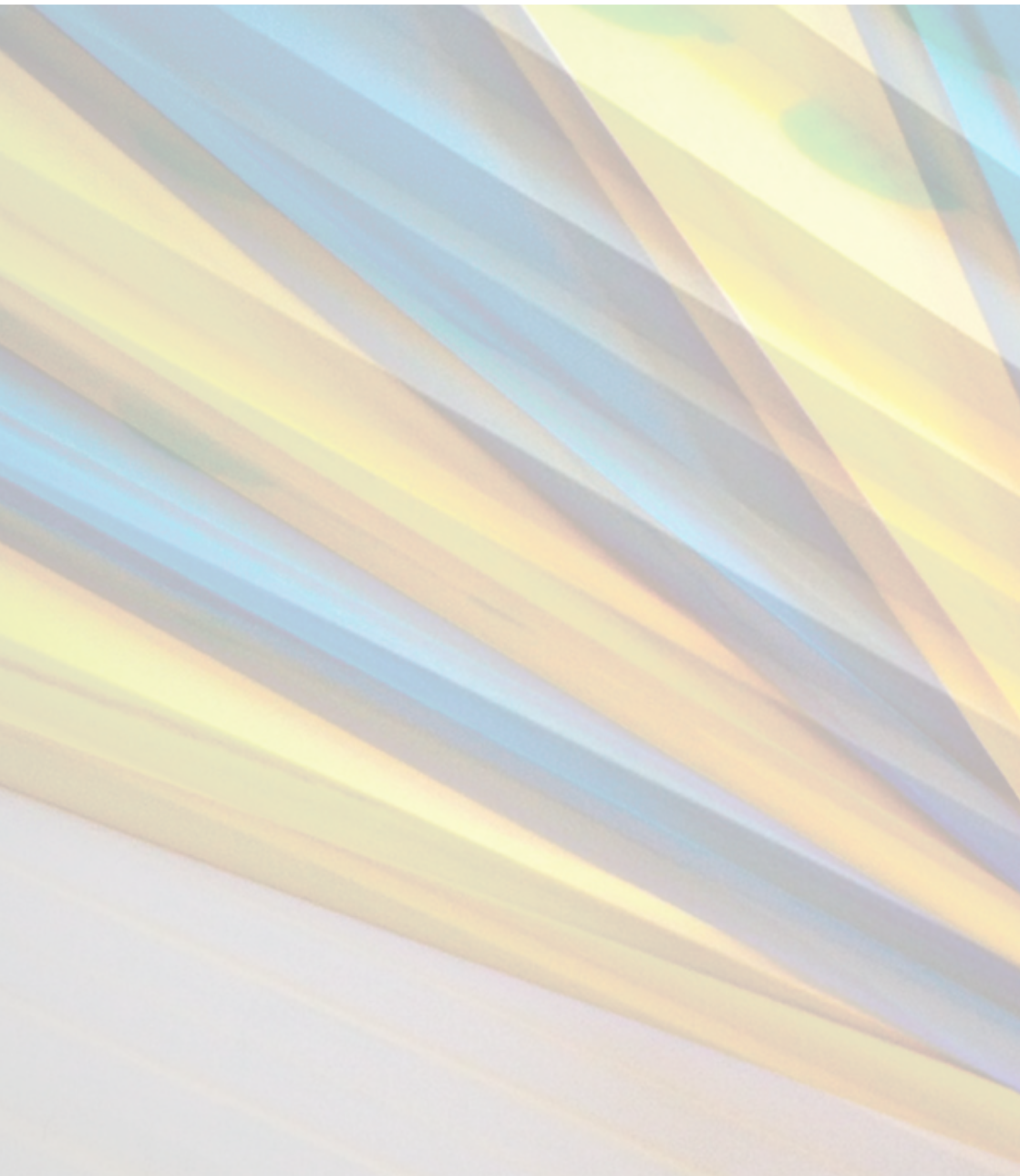

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

NOVELA ZAKONA O DOSTOPU DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

**OBVEZNOSTI PODJETIJ POD
PREVLADUJOČIM VPLIVOM DRŽAVE,
LOKALNIH SKUPNOSTI ALI DRUGIH
OSEB JAVNEGA PRAVA**

Ljubljana, april 2014

Kazalo

	Stran
Kaj prinaša novela ZDIJZ-C.	4
Zakaj je transparentnost pomembna	5
Katera podjetja so novi zavezanci za dostop do informacij javnega značaja	5
Kdaj obstaja prevladujoči vpliv	6
Spletni Register zavezancev pri Ajpes	6
Glede katerih informacij javnega značaja so novi zavezanci dolžni nuditi dostop	7
Kateri osnovni podatki iz pogodb so praviloma vedno javno dostopni	9
Posredovanje informacij javnega značaja na podlagi zahteve za dostop (reaktivna transparentnost)	9
Za katere informacije javnega značaja velja dolžnost objave na spletnih straneh	11
Kako ravnati, če je prosilec medij	13

Minister za notranje zadeve, dr. Gregor Virant:

»Transparentnost je pomembno orodje za zmanjševanje korupcijskih tveganj ter za zagotavljanje večje učinkovitosti poslovanja družb v lasti države in občin.«

Kaj prinaša novela ZDIJZ-C

Novela [Zakona o dostopu do informacij javnega značaja](#) (ZDIJZ-C, Ur. l. RS št. 23/14) širi krog zavezancev na gospodarske družbe in druge pravne osebe pod prevladujočim vplivom države, občin ali drugih oseb javnega prava. Navedene družbe poslujejo s premoženjem v lasti oseb javnega prava oziroma pod vplivom javne oblasti, kar posledično prinaša tudi povečano odgovornost do javnosti.

Neuradno prečiščeno besedilo ZDIJZ (Ur. l. RS št. 51/06 in 23/14) je objavljeno na [spletnih straneh PIS RS](#).

Zakaj je transparentnost pomembna

Namen ZDIJZ-C je načrtovati odprto in transparentno delovanje družb v državni in občinski lasti. Zakon je bil sprejet mesec dni po objavi aktualnega [Protikorupcijskega poročila Evropske komisije](#), ki v zvezi s stanjem v Sloveniji poudarja potrebo po boljšem obvladovanju korupcijskih tveganj v nadzornih svetih gospodarskih družb v državni lasti ter vključitvi slednjih v spletno aplikacijo [Supervizor](#). Večja transparentnost, še posebej proaktivna, je pomembno orodje za preprečevanje korupcijskih tveganj. Poleg tega sta transparentnost in odprtost bistveni za doseg zaupanja v odločitve vodstev teh družb.

Dva vidika transparentnega delovanja

V skladu z ZDIJZ so zavezanci dolžni zagotavljati informacije javnega značaja na dva načina:

- a) objava na svetovnem spletu (proaktivna transparentnost) in
- b) omogočanje dostopa na podlagi individualnih zahtev za dostop (reaktivna transparentnost).

Katera podjetja so novi zavezanci za dostop do informacij javnega značaja

Poleg državnih organov, organov lokalnih skupnosti, javnih agencij, javnih skladov in drugih oseb javnega prava ter nosilcev javnih pooblastil in izvajalcev javnih služb, bodo na podlagi novele dostop do informacij javnega značaja zavezane zagotavljati tudi **gospodarske družbe in druge pravne osebe zasebnega prava pod prevladujočim vplivom Republike Slovenije, samoupravnih lokalnih skupnosti in drugih oseb javnega prava** (v nadaljevanju: poslovni subjekti pod prevladujočim vplivom). Vpliv je lahko neposreden ali posreden in sicer s strani ene ali več oseb javnega prava skupaj.

Kdaj obstaja prevladujoči vpliv

Za namen določanja novih zavezancev po ZDIJZ se bo štelo, da je prevladujoči vpliv zagotovljen, kadar imajo osebe javnega prava v gospodarski družbi večinski delež vpisanega kapitala ali imajo pravico nadzora večine ali lahko imenujejo več kakor polovico članov poslovnega organa ali nadzornega organa. O prevladujočem vplivu govorimo tudi v primeru, kadar oseba javnega prava le-tega izvaja preko druge gospodarske družbe ali druge pravne osebe zasebnega prava (npr. hčerinske družbe v večinski lasti).

V pravnih osebah zasebnega prava, ki niso gospodarske družbe, pa je za presojo prevladujočega vpliva odločilno dejstvo, da osebe javnega prava nastopajo kot ustanovitelji (neposredno ali posredno prek druge pravne osebe; npr. zasebni zavod, (so)ustanovitelj katerega je oseba javnega prava).

Spletni Register zavezancev pri Ajpes

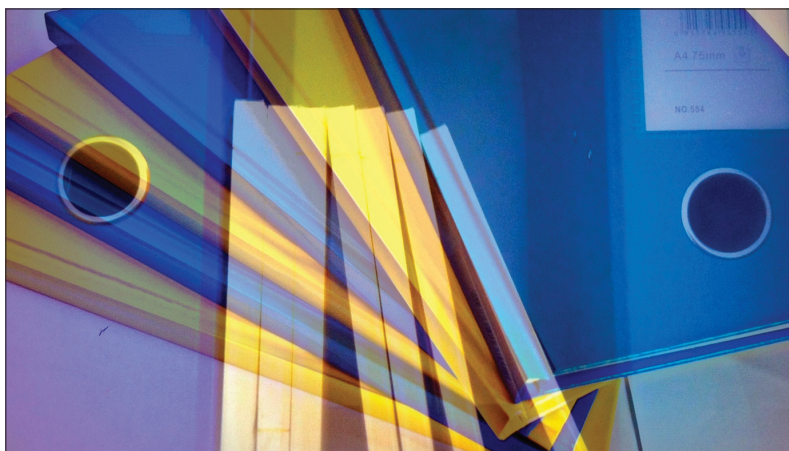
V roku šestih mesecev od uveljavitve ZDIJZ-C bo [Ajpes](#) vzpostavil spletni Register zavezancev za informacije javnega značaja. Register bo javen, podatki v njem pa spletno dostopni brezplačno. Zavezanci bodo v register zavezancev vpisani neposredno na podlagi podatkov iz uradnih evidenc in podatkov, ki bodo posredovani Ajpes s strani ministrstev in organov lokalnih skupnosti. Register bo pri podjetjih pod prevladujočim vplivom omogočal tudi pregled nad vodstvenim osebjem. Kadar bo določena pravna oseba vpisana v Register zavezancev, bo veljala domneva, da je zavezanec za dostop po ZDIJZ. Po drugi strani, kadar določena pravna oseba ne bo vpisana v register, to še ne bo pomenilo, da ni zavezanec po ZDIJZ.

Glede katerih informacij javnega značaja so novi zavezanci dolžni nuditi dostop

Pojem »informacija javnega značaja« je v primeru, kjer je zavezanec poslovni subjekt pod prevladujočim vplivom, definiran ožje kot v primeru ostalih zavezancev za posredovanje informacij javnega značaja. Posledično morajo poslovni subjekti pod prevladujočim vplivom **vsakomur, ki vloži zahtevo, posredovati naslednje informacije javnega značaja:**

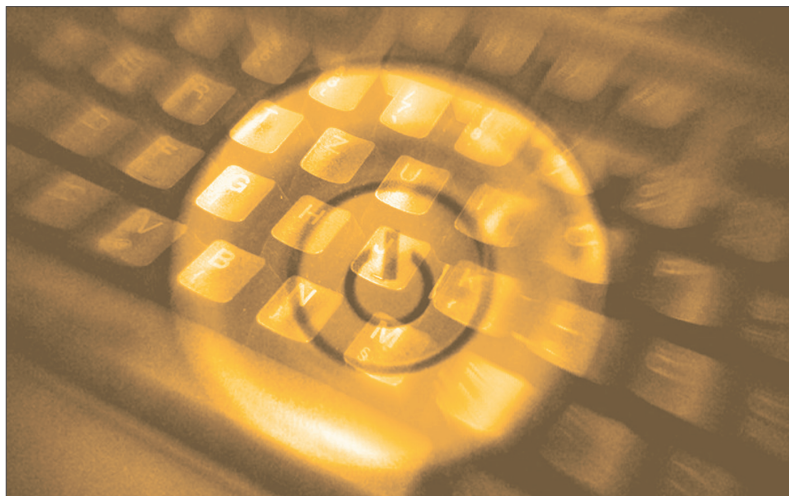
- informacije iz sklenjenih pravnih poslov, ki se nanašajo na:
 - pridobivanje, razpolaganje ali upravljanje s stvarnim premoženjem;
 - izdatke za naročilo blaga, gradenj, agentskih, svetovalnih ali drugih storitev ter sponzorskih, donatorskih in avtorskih pogodb;
- informacije o vrsti zastopnikov oz. o članih v poslovnem organu, organu upravljanja ali organu nadzora, skupaj z njihovimi prejemi in bonitetami ter informacijami v zvezi z njihovo zaposlitvijo ali imenovanjem (glede izpolnjevanja pogojev in meril);
- informacije, ki so nastale na podlagi zgoraj navedenih pravnih poslov oz. so z njimi neposredno povezane, če je za njihovo razkritje podan prevladujoč javni interes.

Pri dolžnosti posredovanja navedenih informacij obstaja tudi časovna omejitev, saj se ta dolžnost nanaša le na **tiste informacije, ki so nastale v času, ko je bil poslovni subjekt pod prevladujočim vplivom**. V zvezi s temi informacijami dolžnost posredovanja traja še 5 let po prenehanju prevladujočega vpliva.

Poslovni subjekt pod prevladujočim vplivom lahko zavrne dostop do informacij javnega značaja, ki niso absolutno javne (več o tem v naslednji točki), če gre za katero izmed taksativno določenih izjem od prostega dostopa do informacij javnega značaja po ZDIJZ. V praksi pridejo v poštev zlasti **naslednje izjeme: poslovna skrivnost, varovani osebni podatki, varstvo sodnega postopka, dokument v postopku izdelave in varstvo notranjega delovanja**. Kakšni so kriteriji za utemeljitev posamezne izjeme, je podrobno pojasnjeno v **odločbah Informacijskega pooblaščenca**.

Če dokument le delno vsebuje informacije, ki so izjema od prostega dostopa in jih je mogoče izločiti iz dokumenta, ne da bi to ogrozilo njihovo zaupnost, se te **informacije prekrijejo, prosilcu pa se posreduje preostali del informacij javnega značaja** (t.i. delni dostop).

Kateri osnovni podatki iz pogodb so praviloma vedno javno dostopni

Izjeme od prostega dostopa ne morejo predstavljati osnovni podatki o poslih, ki se nanašajo na izdatke (prvi odstavek novega 6.a člena):

- vrsta posla,
- pogodbeni vrednost in vrednost posameznih izplačil,
- pogodbeni partner,
- datum in trajanje posla.

V določenih redkih primerih kjer v postopku z zahtevo za dostop podjetje izkaže, da bi tudi objava osnovnih podatkov hujše škodovala konkurenčnemu položaju poslovnega subjekta, ZDIJZ-C izjemo omogoča, da osnovni podatki o poslu niso javno dostopni (npr. pri temeljnih poslih).

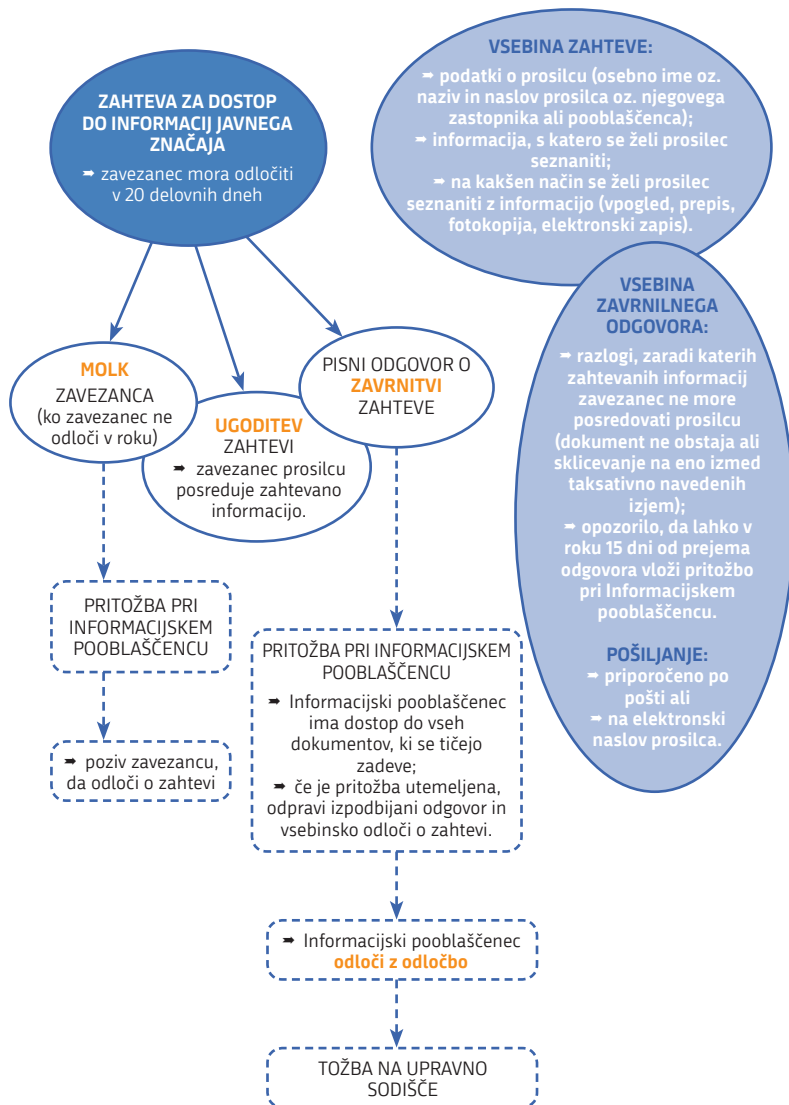
Posredovanje informacij javnega značaja na podlagi zahteve za dostop (reaktivna transparentnost)

O zahtevi prosilca mora poslovni subjekt pod prevladujočim vplivom odločiti v roku 20 delovnih dni. Če zahtevi ugotovi, prosilcu posreduje zahtevano informacijo, v nasprotnem primeru pa prosilca **s pisnim odgovorom obvesti o razlogih, zaradi katerih zahtevanih informacij ne more posredovati**. V odgovoru je treba prosilca opozoriti, da lahko v roku 15 dni od prejema odgovora vloži pritožbo pri Informacijskem pooblaščenca. Odgovor se pošlje prosilcu priporočeno po pošti ali na elektronski naslov prosilca.

Pisni odgovor poslovnega subjekta pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava se torej šteje kot **zavrnilna odločba, zoper katero je dovoljena pritožba pri Informacijskem pooblaščenca**. Ta lahko v postopku reševanja pritožbe zahteva, da mu poslovni subjekt pod prevladujočim vplivom posreduje vse dokumente, ki se nanašajo na zadevo. Če Informacijski pooblaščenec ugotovi, da je pritožba utemeljena, odpravi izpodbijani odgovor in sam vsebinsko odloči o zahtevi.

Zoper odločbo Informacijskega pooblaščenca se **lahko sproži upravni spor**.

Shema 1

Za katere informacije javnega značaja velja dolžnost objave na spletnih straneh

Poslovni subjekti pod prevladujočim vplivom morajo na svojih spletnih straneh objaviti **kontaktne podatke** osebe ali oseb, ki so pristojne za posredovanje informacij javnega značaja.

Poleg tega morajo na spletu ažurno objavljati **osnovne podatke o donatorskih, sponzorskih, svetovalnih in drugih avtorskih pogodbah ali pogodbah, ki obsegajo druge intelektualne storitve**. Gre torej za naslednje podatke: podatek o vrsti posla, pogodbeni vrednosti in višini posameznih izplačil, pogodbenem partnerju ter datumu in trajanju posla. Podatke je potrebno objaviti v 5 dneh po sklenitvi pogodbe. V zvezi s pogodbenim partnerjem je potrebno objaviti pri pravni osebi: naziv ali firma, sedež, poslovni naslov in račun pravne osebe ter pri fizični osebi: osebno ime in kraj bivanja (glej primer tabela 1).

Tabela 1

Informacije javnega značaja – podatki o poslih (10.a člen ZDIJZ, enajsti odstavek)

A. Sponzorske in donatorske pogodbe

Vrsta posla	Datum sklenitve	Pogodbeni partner	Pogodbeni vrednost	Vrednost posameznih izplačil	Trajanje posla
Sponzoriranje športne prireditve _____, ki bo dne _____	1. 6. 2014	Športno društvo Športnik, Ljubljana, Športna ulica 5, TRR: IBAN SI56 _____ (Banka d.d.)	3000 EUR	3000 EUR (10. 6. 2014)	1. 6. 2014 – 3. 7. 2014

B. Avtorske pogodbe

Vrsta posla	Datum sklenitve	Pogodbeni partner	Pogodbeni vrednost	Vrednost posameznih izplačil	Trajanje posla
Avtorska pogodba – naročilo prevoda	1. 5. 2014	Janez Novak, Ljubljana	300 EUR	150 EUR (1. 6. 2014) 150 EUR (1. 7. 2014)	1. 5. 2014 – 1. 6. 2014

C. Preostale svetovalne ali druge intelektualne storitve

Vrsta posla	Datum sklenitve	Pogodbeni partner	Pogodbena vrednost	Vrednost posameznih izplačil	Trajanje posla
Svetovalna pogodba – PR aktivnosti	3. 5. 2014	Novak d.o.o., Maribor, Novakova ulica 5, TRR: IBAN SI56 _____ (Banka d.d.)	2500 EUR	1000 EUR (1. 8. 2014) 1500 EUR (1. 9. 2014)	3. 5. 2014 – 1. 7. 2014

Drugo pomembno skupino javno dostopnih informacij javnega značaja predstavljajo informacije o višini prejemkov in bonitet ter informacije povezane s kadrovanjem vodstvenih oseb v poslovnih subjektih pod prevladujočim vplivom. ZDIJZ-C v zvezi s **podatki o prejemkih vodstvenih oseb** določa spletno objavo naslednjih podatkov: osebno ime, dogovorjena višina mesečnih prejemkov, dogovorjena višina odpravnine ter skupna višina neto izplačanih prejemkov v preteklem letu (glej primer tabela 2). Podatke je potrebno ažurirati ob vsaki spremembi. Podatki glede izplačanih letnih prejemkov se bodo ob uveljavitvi zakona nanašali na leto 2013.

Tabela 2

Informacije javnega značaja (10.a člen ZDIJZ, dvanajsti odstavek)

		Pogodbeno dogovorjeno			Realizirano
Uprava	Osebno ime	Dogovorjena višina mesečnih prejemkov (bruto)	Dogovorjeni znesek odpravnine (bruto)	Mesečni prejemki in odpravnina dogovorjeno v pogodbi/aktu/ aneksu z dne	Skupna višina izplačanih prejemkov v preteklem letu (bruto in neto)
Predsednik	Janez Novak 1	_____ EUR	_____ EUR	pg. z dne _____; aneks z dne _____	_____ EUR / _____ EUR
Član	Janez Novak 2				
Nadzorni svet					
Predsednik					
Član					

Po vzoru t. i. kataloga informacij javnega značaja, ki so ga zavezani objavljati dosedanja zavezanci, priporočamo, da tudi novi zavezanci v okviru svojih spletnih strani na vidnem mestu jasno označijo zavihek »**Informacije javnega značaja**« pod katerim nato objavijo najprej 1) kontaktne podatke osebe, pristojne za posredovanje, 2) informacije javnega značaja po enajstem odstavku 10.a člena in nato še 3) informacije po dvanajstem odstavku 10.a člena ZDIJZ.

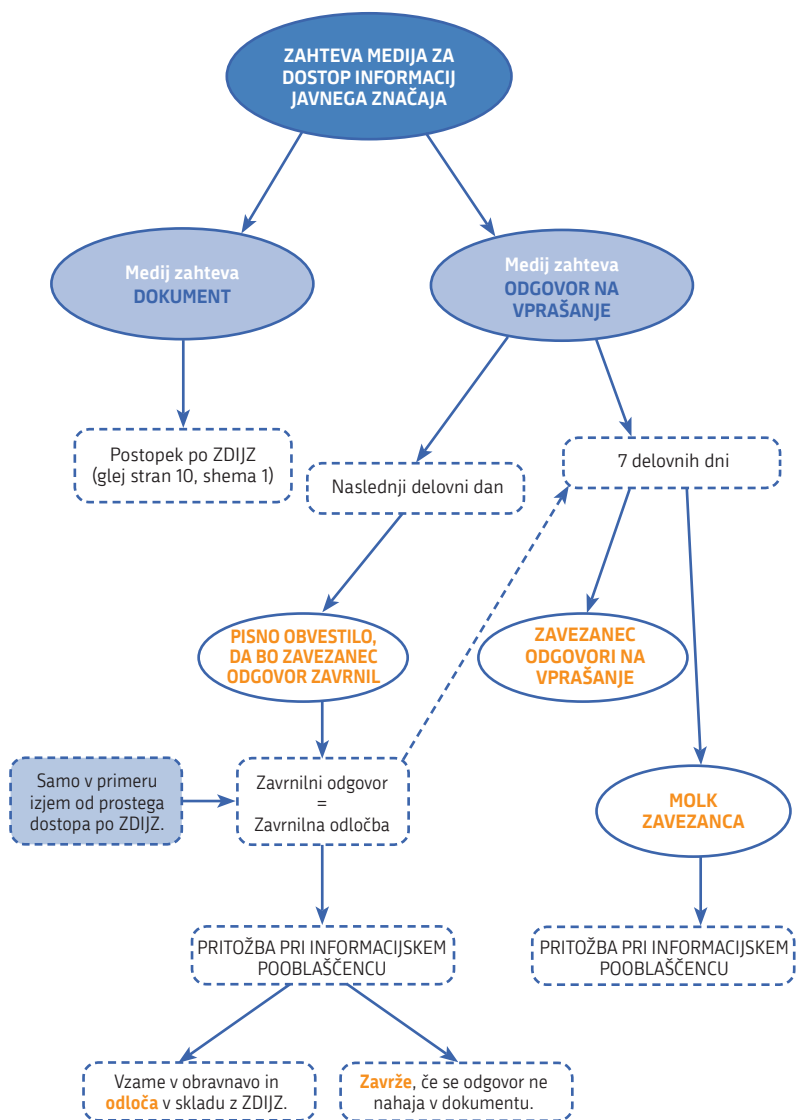
Uprava RS za javna plačila bo v skladu z ZDIJZ-C posredovala v svetovni splet informacije javnega značaja o plačilnih transakcijah opravljenih s strani pretežnega dela dosedanjih zavezancev in določenega dela novih zavezancev za dostop do informacij javnega značaja. Poleg podatkov o transakcijah tistih poslovnih subjektov, ki so že sedaj razvidni iz aplikacije Supervizor, bodo tako v splet posredovani tudi podatki o plačilnih transakcijah javnih gospodarskih zavodov, javnih podjetij (po zakonu, ki ureja gospodarske javne službe) ter podjetij v 100-odstotni lasti RS, občin ali drugih oseb javnega prava. Spletna objava bo zagotovljena preko evidentiranja podatkov o izdatkih, ki jih bodo Upravi za javna plačila posredovale poslovne banke.

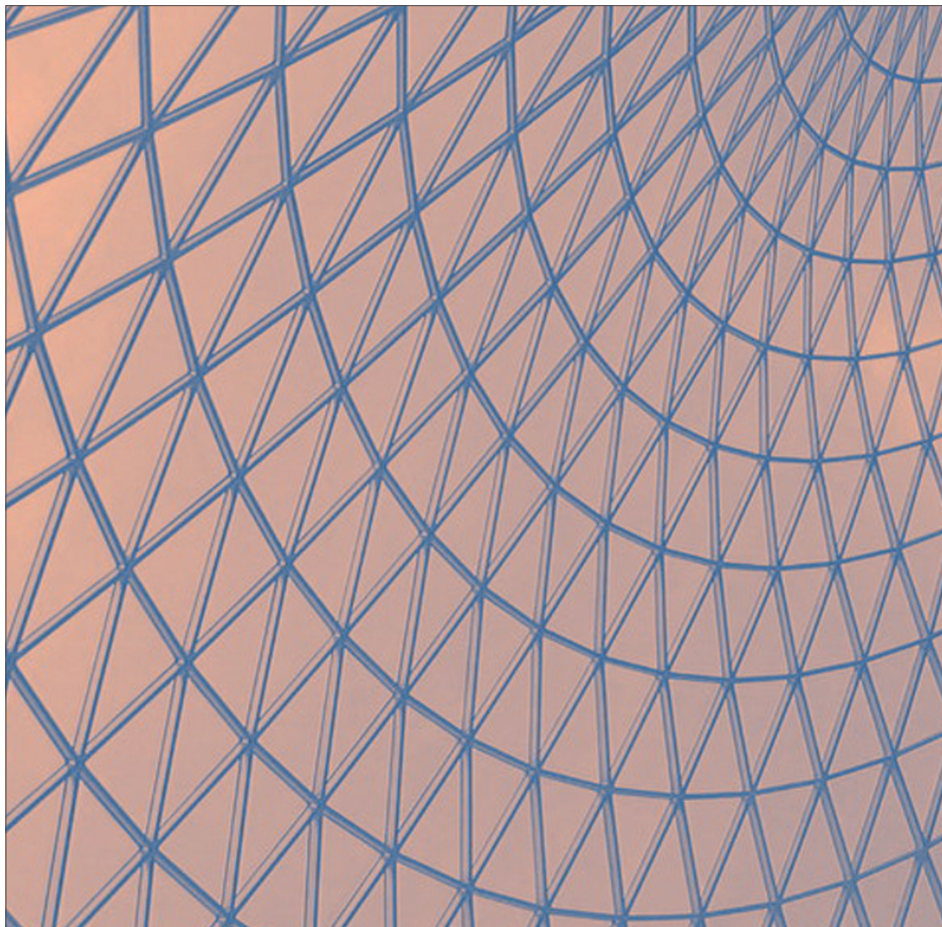
Kako ravnati, če je prosilec medij

Kadar medij zahteva dokument, poslovni subjekt pod prevladujočim vplivom vodi postopek, kot ga določa ZDIJZ (glej stran 10, shema 1). Če pa medij zahteva odgovor na vprašanje, je postopek nekoliko drugačen (glej stran 14, shema 2). **Rok za pisni odgovor na vprašanje medija je 7 delovnih dni, pri čemer je treba do konca naslednjega delovnega dne po prejemu zahteve medij pisno obvestiti, če bo odgovor zavrnilen.** Odgovor na vprašanje se lahko zavrne ali delno zavrne le v primeru, če so zahtevane informacije izvzete iz prostega dostopa po ZDIJZ. Po prejemu odgovora lahko medij zahteva tudi dodatna pojasnila, ki mu jih je poslovni subjekt pod prevladujočim vplivom dolžan posredovati v treh dneh od prejema zahteve za dodatna pojasnila.

Zoper zavrnilni ali delno zavrnilni odgovor je **dovoljena pritožba pri Informacijskem pooblaščenцу, če odgovor na vprašanje izhaja iz dokumenta.**

Shema 2

Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Štefanova ulica 2
1501 Ljubljana, SI Slovenija, tel. 01 428 40 00, faks: 01 428 47 33
e-pošta: gp.mnz@gov.si, spletna stran: www.mnz.gov.si

Informacijski pooblaščenec Republike Slovenije, Zaloška cesta 59
1000 Ljubljana, SI Slovenija, tel. 01 230 97 30, faks: 01 230 97 78
e-pošta: gp.ip@ip-rs.si, spletna stran: www.ip-rs.si

Priročnik je objavljen pod licenco

[Creative Commons Priznanje avtorstva-Deljenje pod enakimi pogoji 2.5 Slovenija](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5/si/)

